

Foto: Pere Cornellas

Torres Medalla, Míriam; Jungà Rossell, Inma (2011)
«Medalles de la ciutat 2011» / «Medalles de la ciutat 2011»
Medalles de la Ciutat / Ajuntament de Granollers / Arxiu Municipal de Granollers

Joan Bretcha i Forns

| 9

Visita d'un grup d'escolars al forn de can Bretcha. En Joan gaudia especialment parlant amb els nens i nenes de l'elaboració del pa.

Medalla de la Ciutat al senyor **Joan Bretcha i Forns**, a títol pòstum
Granollers, 1966-2010

En reconeixement al seu activisme cultural i social, des dels diversos grups i associacions que va ajudar a impulsar i dels quals va formar part, aportant-hi dedicació, compromís i entusiasme. La seva personalitat inquieta i polifacètica ha estat al darrere de nombroses iniciatives, que contribueixen a millorar una ciutat a la qual se sentia profundament lligat.

11

Se'l reconeix per la seva aportació en l'àmbit de l'animació infantil al nostre país, com a membre, durant 23 anys, del grup El Tramvia Blanc. També en el camp musical, com a coorganizador durant prop de 15 anys del Cicle i el Festival de Jazz de Granollers, que ha situat la nostra ciutat en el panorama jazzístic de Catalunya. Impulsor d'entitats com Amics del Xiprer i membre de Via Vallès, des d'on va refermar el seu compromís ciutadà.

Campament escolta a Arànsér (Lles de Cerdanya), l'any 1981. En Joan (el segon, començant per la dreta, amb gorra) i els companys del grup de Ràngers de l'Agrupament Sant Esteve de Granollers, al cim del Perafita. (Foto cedida per Francesc Boix)

Hi ha medalles que es donen a tota una trajectòria vital, a persones que durant anys han perseverat a servir la comunitat amb la qual se senten compromesos. La medalla a en Joan és un reconeixement a una persona que ens va deixar en un moment dolç de maduresa i plenitud, amb un currículum de servei a la ciutat que, malauradament, va quedar a mig escriure. Aquest text parla de la seva manera de ser i de fer, a partir de la conversa amb persones que el vam conèixer i estimar.

Joan Bretcha i Fornes neix a Granollers l'abril de 1966, fill d'en Pere i l'Antonieta, en el si d'una família de forners de llarga tradició: la primera fleca va obrir les portes l'any 1925, a la plaça de Maluquer i Salvador. Des d'aleshores, el relleu ha anat passant de pares a fills i cada generació ha aportat treball i esforç per posar el negoci al dia.

13

Aquests dos valors els percep, potser encara de manera inconscient, en Joan de ben petit, mentre estudia l'EGB a l'escola que dirigia la seva tieta Conxita, el Cervetó. Més endavant, comença el BUP a l'Escola Pia. Era intel·ligent i amb poca estona d'estudi en tenia prou, però, en l'adolescència, els pares detecten en ell certa desmotivació i l'apunten a l'Agrupament Escolta Sant Esteve de Granollers, una decisió que va resultar transcendental en la trajectòria de jove i adult: "Va ser una escola de vida; hi va aprendre a tractar les persones, el companyerisme, a ajudar, a tirar endavant un projecte amb uns objectius...", subratlla Pere Bretcha.

Francesc Boix va ser un dels seus caps en aquella època. El recorda com un noi discret, poc aficionat a fer-se veure i a sortir a les fotografies. Entre els 14 i els 20 anys, doncs, els valors de l'escoltisme van impregnar la seva personalitat. "Disfrutar de la natura i deixar-la tal com l'havíem trobada; viure-hi aventures; muntar taules i tendals on cabíem tots; jugar, fer amics

L'any 2005 el forn va celebrar el 80 aniversari. Aquí veiem la família amb l'equip de treballadors i treballadores, davant la façana de la botiga de la plaça de Maluquer i Salvador.

i conviure en situacions diferents, a vegades de certa dificultat." Eren, recorda Boix, els pilars d'una manera de fer que ha marcat diverses generacions de granollerins i granollerines.

A l'escoltisme hi farà amics per a tota la vida i hi coneix qui anys més tard serà la seva dona, Elisenda Torres Medalla. Valors com el compromís, la responsabilitat i la gratuïtat els posarà en pràctica com a cap de nens i nenes del grup de Llops i Daines, i com a animador de joves al Truc. A les vetllades després de sopar, mai no hi faltaven els cants ni les guitarres: l'escoltisme també és, doncs, la porta d'entrada a un altre àmbit cabdal de la seva persona, la música.

Amb la seva germana Marta, dos anys més gran, coincideix a l'hora d'estudiar la carrera de Farmàcia. Als 23 anys es casa amb l'Elisenda i tenen dos fills, Maria i Ferran.

En el món professional, el jove Joan es decanta per la branca de pastisseria dins el forn familiar. La introducció de la fermentació controlada, per millorar la qualitat del pa, o la renovació de les botigues, amb degustació i pa calent tot el dia, són algunes de les fites assolides, al costat dels seus pares i germana.

L'any 2005, el 80 aniversari del forn va ser un esdeveniment important. "Tenia una visió pràctica de les coses, va voler que la festa també servís per explicar la feina que fem", remarca la Marta.

En José Antonio, l'encarregat de pastisseria, destaca la capacitat d'en Joan per fer tots els papers de l'auca: repartia el pa a primera hora, suplia les baixes i les vacances dels treballadors a l'obrador, tractava amb clients i proveïdors, portava la gestió des del despatx,..."Estava content amb el seu equip de treball; ell donava –mai tenia un no per a ningú– i els treballadors responíem; per mi no era un *jefe*, sinó més aviat un amic."

Hi havia una activitat amb la qual s'ho passava especialment bé: les visites dels escolars al

En Joan va tocar la guitarra a El Tramvia Blanc per espai de 23 anys, des de la creació del grup, l'any 1986. Junts van fer un llarg viatge, prop d'un miler d'actuacions i van publicar quatre cedés.

forn. Hi desplegava tots els seus dots pedagògics i encomanava el l'entusiasme envers un ofici que cada dia fa possible el "petit miracle", tal com ell mateix deia, de fer pa, barrejant farina, sal, aigua i llevat.

Les galetes del Parc Infantil de Nadal també mereixen una menció especial. Va crear-les fa més de deu anys i des de llavors mai han faltat a la cita nadalenca amb els nens i nenes. Com tampoc ha faltat el pa calent a El Xiprer, cada dia, ni a les monges carmelites de la Torreta.

L'any 2001, juntament amb la seva germana, obren la Farmàcia Bretcha a l'antiga Farmàcia Rahola. El que més li agradava quan hi despatxava a la tarda, era el tracte amb les persones: "Era amable i inspirava confiança."

En Joan sempre va procurar trobar el temps per a d'altres activitats, a banda de la professional. Amb 20 anys i una colla d'amics, creen El Tramvia Blanc, un grup de música que el 2011 celebra el 25 aniversari sense el qual no es pot explicar la història de l'animació infantil al nostre país. Sorgit l'any 1986 a partir de la Festa Major per iniciativa dels Blancs, el que va començar mig en broma es va anar consolidant i esdevenint un grup referent, per la solvència i qualitat de la seva música i dels seus integrants. Agustí Camps, Dimas Corbera, Toni Cuesta, Pep Grau, Pitu Llobet, Miquel Illa, Martí Ventura i Joan Bretcha, com a guitarrista, van fer junts un llarg viatge, amb prop d'un miler d'actuacions i quatre cedés al mercat.

Els companys el defineixen com "un referent, perquè era el més gran –teníem entre 18 i 20 anys–; donava seguretat i sempre estirava del carro." Els bolos amb la furgoneta del forn i les tornades "memorables"; les llargues reunions de preparació dels discos; els enregistraments amb la participació d'amics músics, parelles i fills; les trobades familiars..., tot plegat va crear forts vincles d'amistat dins el Tramvia. I en moments difícils, de diversitat de parers i posicions allunyades, en Joan exercia de líder amb un rol conciliador. Va escriure una quinzena de peces, sol o en col·laboració, amb temes com *Rock de fer dissabte*, *Pa amb tomàquet* o *Rap*

En Joan, la seva germana Marta, i els pares, en Pere i l'Antonieta, al forn de la plaça Maluquer i Salvador.

de les turbulències. La inspiració no era fortuïta, sinó fruit del treball i d'influències musicals molt diverses. Fa dos anys en Joan va anunciar que deixava el grup, una decisió difícil, que va deixar per escrit en forma de carta. Les ganes de fer altres coses eren darrere l'opció de tancar així una etapa feliç de 23 anys.

L'entrega i la perseverància van ser una constant del seu tarannà, tal com demostra, també, la seva llarga i fructífera relació amb el món del jazz. La formació musical l'inicia de ben jovenet, amb classes particulars i al conservatori, i de més gran, a l'Estudi, l'Escola de Música Moderna. Allà entra en contacte amb músics de la comarca i s'integra a la big band de l'escola i a combos d'estudiants amb els quals participa al festival i al cicle de jazz, als anys 1996 i 1997. Després del concert de presentació, al Casino, de la nova Big Band de Granollers –en la qual tocava la guitarra, junt amb David Soler–, en Joan s'integra en l'organització del Festival de Jazz de Granollers, al costat de Lluís Sitjes.

En els dinars setmanals que van fer els darrers quinze anys, es dissenyaven les programacions que han permès escoltar a Granollers noms destacats del panorama jazzístic internacional –el contacte directe a través de músics amics, sense mànagers intermediaris, permetia aconseguir caixets més assequibles– i també donar a conèixer els nous talents, sobretot, de l'escena local. Nicholas Payton, Chris Potter, Seamus Blake, Marc Miralta o Llibert Fortuny són alguns exemples de primeres figures que han trepitjat el festival granollerí.

En Joan s'ho passava bé conversant amb els músics i coneixent diferents punts de vista, anant-los a buscar a l'aeroport –abans calia fer neta la furgoneta perquè ningú quedés enfarinat– i allotjant-los fins i tot a casa, com va fer amb la Jonah Smith Band. Com a organitzador, explica en Lluís, no li queien els anells per res: si calia tragar algun piano, transportar amplificadors o penjar pancartes, es feia. S'estimava més no sortir a la foto, "sempre em cedia

En Joan va córrer la Marató de Nova York l'any 2009. La seva afició a les curses de fons va iniciar-se a la Mitja de Granollers, en la qual va participar onze anys seguits.

el protagonisme en les rodes de premsa" i portava molt bé les relacions amb l'administració i els patrocinadors.

Tal com escriu el crític musical Karles Torra a la ponència *Granollers i la febre del jazz*, en Lluís i en Joan "han estat els veritables *deus ex - machina* del jazz a Granollers els darrers anys". Entre 2003 i 2004, el guitarrista Joan Sanmartí se suma a l'equip i a partir de 2007, funden Jazz Granollers, entitat amb la qual milloren la gestió i consoliden el suport de l'administració, l'Ajuntament i la Generalitat. Sanmartí destaca "la tutela" d'en Joan respecte molts músics joves que començaven, com ara Dimas Corbera, David Soler o Alfons Bertran, per als quals era "com un germà gran". "Evitava la sentència i la declaració directa; reconduïa les situacions, els donava la volta; tot plegat, amb empatia: tenia un gran art en això."

El maig de l'any 2010 el festival, tot just estrenat, va veure's sacsejat per la mort sobtada de Joan Bretcha. Acabava de fer 44 anys i vivia una etapa de plenitud i il·lusió per diversos projectes. Van ser moments de consternació i desorientació profunda. "Vam dubtar-ho, però finalment vam tenir clar que calia continuar, justament per ell, és el que hauria volgut".

La primavera d'aquell mateix any, en Joan parlava amb entusiasme d'un nou projecte: el naixement d'una entitat ciutadana de suport a la tasca social d'El Xiprer. Amics del Xiprer s'havia anat gestant lentament, en trobades mensuals entre granollerins de diferents sectors –a partir d'un grup anomenat + Granollers, nom proposat per en Joan–, preocupats per la falta de participació de la societat civil i una administració intervencionista en excés. Ramon Daví, Amadeu Barbany, Mercè Relats, Francesc Boix, Ferran Miralles, entre altres, l'acompanyaven en aquella aventura, en la qual es va comprometre a fons, junt amb la seva dona Elisenda. "Ell va ser un dels primers voluntaris a fer assessorament a persones amb dificultats econòmiques", explica Daví. "A les reunions, tenia un to pausat i una actitud constructiva, sabia escoltar i quan parlava ho feia per aportar; no per polemitzar, sinó per seguir avançant."

Amb la seva dona Elisenda i els seus fills, Maria i Ferran.

Aquesta mateixa època, dóna suport decidit a una entitat nascuda per articular els dos vallesos, millorar-ne la comunicació i preservar el territori. Així, s'integra, a partir de 2009, al grup impulsor a la comarca de Via Vallès, al costat de Vicenç Relats i Salvador Pou. Els quilòmetres i quilòmetres correguts en nombroses curses, de ciutat i, sobretot, de muntanya, són darrere aquesta creixent conscienciació mediambiental.

En Joan va veure passar la Mitja Marató de Granollers un any i es va proposar ser-hi el següent: era el 1999 i durant onze anys seguits hi va participar entusiàsticament. Anava a córrer quan podia, sense horari fix, i aquesta estona li servia per tenir cura de la salut, evadir-se, prendre decisions i pensar amb claredat, confirmant el lema que parafraseja el poema de J.V. Foix. L'afició el va portar a participar a les maratons d'Empúries, Barcelona, Madrid, Roma... i la reina, la Marató de Nova York, en la qual va aconseguir entrar per temps i que, als 43 anys, va convertir-se en un repte personal assolit i molt assaborit.

23

En Joan ha tingut una vida plena i viscuda amb intensitat. Al costat dels seus, estimant i fent costat; mostrant-se generós i compromès; sumant-se o impulsant iniciatives que l'engrescaven, amb les quals ha cregut i que han contribuït a millorar la ciutat i la vida de les persones. Amb constància, capacitat de treball i eficàcia. Ple de bonhomia i humilitat.

En un món tan canviant i inestable, la seva personalitat sòlida i carismàtica és enyorada pels qui van compartir-hi converses i projectes. Tal com deia ell, "fer les coses bé et demana una mica més d'esforç i en canvi et reporta molt". Sens dubte, ell va creure fins al darrer moment, i va posar en pràctica, el lema escolta de "deixa el món una mica millor del que l'has trobat". La ciutat recorda el seu somriure franc i li agafa el relleu.